

X. PHẨM HUYỄN DỤ

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa:

- Bạch Thế Tôn! Giả sử có người hỏi: Nếu có nhà ảo thuật có thể học Bát-nhã Ba-la-mật-đa, cho đến có thể học bố thí Ba-la-mật-đa thì người ấy có thể thành tựu trí nhất thiết trí không? Nếu có nhà ảo thuật có thể học bốn niệm trụ cho đến có thể học mười tám pháp Phật bất cộng thì người ấy có thể thành tựu trí nhất thiết trí không? nếu được hỏi như vậy, con sẽ trả lời như thế nào?

Phật bảo Thiện Hiện:

- Ta hỏi lại ông, tùy theo ý ông mà đáp. Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Sắc cùng với huyễn có khác không? Thọ, tưởng, hành, thức cùng với huyễn có khác nhau không?

Thiện Hiện thưa:

- Bạch Thế Tôn! Không khác!

Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Nhãn xứ cùng với huyễn có khác nhau không? Cho đến ý xứ cùng với huyễn có khác nhau không? Sắc xứ cùng với huyễn có khác nhau không? Cho đến pháp xứ cùng với huyễn có khác nhau không?

Thiện Hiện đáp:

- Bạch Thế Tôn! Không!

Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Nhãn giới cùng với huyễn có khác nhau không? Cho đến ý giới cùng với huyễn có khác nhau không? Sắc giới cùng với huyễn có khác nhau không? Cho đến pháp giới cùng với huyễn có khác nhau không? Nhãn thức giới cùng với huyễn có khác nhau không? Cho đến ý thức giới cùng với huyễn có khác nhau không? Nhãn xúc cùng với huyễn có khác nhau không? Cho đến ý xúc cùng với huyễn có khác nhau không? Các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra cùng với huyễn có khác nhau không? Cho đến các thọ do ý xúc làm duyên sanh ra cùng với huyễn có khác nhau không?

Thiện Hiện đáp:

- Bạch Thế Tôn! Không!

Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Bốn niệm trụ cùng với huyễn có khác nhau không? Cho đến tám chi thánh đạo cùng với huyễn có khác nhau không?

Thiện Hiện đáp:

- Bạch Thế Tôn! Không!

Này Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Pháp môn giải thoát không cùng với huyễn có khác nhau không? Pháp môn giải thoát vô tướng, vô nguyện cùng với huyễn có khác nhau không?

Thiện Hiện thưa:

- Bạch Thế Tôn! Không!

Này Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Bồ thí Ba-la-mật-đa cùng với huyễn có khác nhau không? Cho đến mười tám pháp Phật bất cộng cùng với huyễn có khác nhau không?

Thiện Hiện thưa:

- Bạch Thế Tôn! Không!

Này Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác của chư Phật cùng với huyễn có khác nhau không?

Thiện Hiện thưa:

- Bạch Thế Tôn! Không! Vì sao? Bạch Thế Tôn! Vì sắc không khác huyễn, huyễn chẳng khác sắc. Sắc tức là huyễn, huyễn tức là sắc. Như vậy, cho đến Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác của chư Phật không khác huyễn, huyễn không khác Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác của chư Phật. Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác của chư Phật tức là huyễn, huyễn tức là Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác của chư Phật.

Phật dạy:

- Này Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Huyền có tạp nhiễm, có thanh tịnh không?

Thiện Hiện thưa:

- Bạch Thế Tôn! Không!

Này Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Huyền có sanh, có diệt không?

Thiện Hiện thưa:

- Bạch Thế Tôn! Không!

Này Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Nếu pháp nào không tạp nhiễm, không thanh tịnh, không sanh, không diệt, thì pháp đó có thể học Bát-nhã Ba-la-mật-đa, thành tựu trí nhất thiết trí không?

Thiện Hiện thưa:

- Bạch Thế Tôn! Không!

Này Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Ở trong năm uẩn phát sanh ra các tướng, từ tướng có ra lời nói, giả gọi là Đại Bồ-tát phải không?

Thiện Hiện thưa: Bạch Thế Tôn! Đúng như vậy!

Này Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Ở trong năm uẩn phát sanh ra các tướng, từ tướng có ra lời nói, giả lập có sanh, có diệt, có tạp nhiễm, có thanh tịnh không?

Thiện Hiện thưa: - Bạch Thế Tôn! Không!

Này Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Nếu pháp vô tướng hay vô đẳng tướng, không thiết lập, không lời nói, không giả danh, không thân, không nghiệp của thân, không ngữ, không nghiệp của ngữ, không ý, không nghiệp của ý, không tạp nhiễm, không thanh tịnh, không sanh, không diệt thì pháp này có thể học Bát-nhã Ba-la-mật-đa, thành tựu trí nhất thiết trí không?

Thiện Hiện thưa:

- Bạch Thế Tôn! Không!

Phật dạy:

- Này Thiện Hiện! Đại Bồ-tát nào đem vô sở đắc làm phương tiện tu học Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu như vậy, sẽ mau có thể thành tựu trí nhất thiết trí.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa:

- Bạch Thế Tôn! Đại Bồ-tát nào muốn chứng Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác nên như nhà ảo thuật thường học Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì sao? Bạch Thế Tôn! Nên biết nhà ảo thuật tức là năm uẩn.

Phật bảo Thiện Hiện:

- Ý ông thế nào? Năm uẩn như huyễn có thể học Bát-nhã Ba-la-mật-đa, sẽ được thành tựu trí nhất thiết trí không?

Thiện Hiện thưa:

- Bạch Thế Tôn! Không! Vì sao? Bạch Thế Tôn! Vì năm uẩn như huyễn, lấy vô tánh làm tự tánh, vô tánh tự tánh bất khả đắc.

Phật bảo Thiện Hiện:

- Ý ông thế nào? Năm uẩn như mộng có thể học Bát-nhã Ba-la-mật-đa, sẽ được thành tựu trí nhất thiết trí không?

Thiện Hiện thưa:

- Bạch Thế Tôn! Không! Vì sao? Bạch Thế Tôn! Vì năm uẩn như mộng, lấy vô tánh làm tự tánh, vô tánh tự tánh bất khả đắc.

Phật bảo:

- Này Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Năm uẩn như tiếng vang, như ảnh ảo, như bóng dáng, như sóng nắng, như hoa đóm trên không, như biến hóa, như thành Càn-thát-bà có thể học Bát-nhã Ba-la-mật-đa, sẽ được thành tựu trí nhất thiết trí không?

Thiện Hiện thưa:

- Bạch Thế Tôn! Không! Vì sao? Bạch Thế Tôn! Vì năm uẩn như tiếng vang cho đến như thành Càn-thát-bà lấy vô tánh làm tự tánh, vô tánh tự tánh bất khả đắc.

Phật bảo:

- Nay Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Năm uẩn như huyễn v.v... đều có tánh khác không?

Thiện Hiện thưa:

- Bạch Thế Tôn! Không! Vì sao? Bạch Thế Tôn! Vì sắc, thọ, tưởng, hành, thức như huyễn v.v... tức là sắc, thọ, tưởng, hành, thức như mộng. Năm uẩn như huyễn v.v... tức là sáu căn như huyễn v.v... Sáu căn như huyễn v.v... tức là năm uẩn như huyễn v.v... Như vậy, tất cả đều do pháp không nội nên bất khả đắc, cho đến pháp không vô tánh tự tánh nên bất khả đắc.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện lại thưa:

- Bạch Thế Tôn! Các Đại Bồ-tát mới hướng đến Đại-thừa, nghe nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu như vậy, tâm họ sẽ không kinh khiếp, không e ngại, không sợ hãi phải không?

Phật bảo Thiện Hiện:

- Các Đại Bồ-tát mới hướng đến Đại-thừa, khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, nếu không có phương tiện thiện xảo thì chẳng được bạn lành hộ trì, nghe nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu như vậy, thì tâm họ kinh khiếp, e ngại, sợ hãi.

Tôn giả Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Các Đại Bồ-tát nào khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa có phương tiện thiện xảo, nghe nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu như vậy, tâm họ không kinh khiếp, không e ngại, không sợ hãi?

Phật bảo Thiện Hiện:

- Đại Bồ-tát nào khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, đem tâm tương ưng với trí nhất thiết trí quán tướng vô thường của sắc cũng bất khả đắc, quán tướng vô thường của thọ, tưởng, hành, thức cũng bất khả đắc. Quán tướng khổ của sắc cũng bất khả đắc, quán tướng khổ của thọ, tưởng, hành, thức cũng bất khả đắc. Quán tướng vô ngã của sắc cũng bất khả đắc, quán tướng vô ngã của thọ, tưởng, hành, thức cũng bất khả đắc. Quán tướng bất tịnh của sắc cũng bất khả đắc, quán tướng bất tịnh của thọ, tưởng, hành, thức cũng bất khả đắc. Quán tướng không của sắc cũng bất khả đắc, quán tướng không của thọ, tưởng, hành, thức cũng bất khả đắc. Quán tướng vô tướng của sắc cũng bất khả đắc, quán tướng vô tướng của thọ, tưởng, hành, thức cũng bất khả đắc. Quán tướng vô nguyện của sắc cũng bất khả đắc, quán tướng vô nguyện của thọ, tưởng, hành, thức cũng bất khả đắc. Quán tướng tịch tịnh của sắc cũng bất khả đắc, quán tướng tịch tịnh của thọ, tưởng, hành, thức cũng bất khả đắc. Quán tướng viển ly của

sắc cũng bất khả đắc, quán tướng viển ly của thọ, tưởng, hành, thức cũng bất khả đắc.

Này Thiện Hiện! Đại Bồ-tát này khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa vì có phương tiện thiện xảo, nên nghe nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu như vậy, tâm họ không kinh khiếp, không e ngại, không sợ hãi.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Đại Bồ-tát nào quán như vậy rồi, lại nghĩ: Ta sẽ đem vô sở đắc làm phương tiện vì tất cả hữu tình nói tướng vô thường của năm uẩn như vậy cũng bất khả đắc; tướng khổ, tướng vô ngã, tướng bất tịnh, tướng không, tướng vô tướng, tướng vô nguyện, tướng tịch tịnh, tướng viển ly cũng bất khả đắc.

Này Thiện Hiện! Đó là Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa không chấp bố thí Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Đại Bồ-tát nào khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, xa lìa tác ý tương ưng với Thanh văn, Độc giác, mà tu duy tướng vô thường của năm uẩn cũng bất khả đắc; tướng khổ, tướng vô ngã, tướng bất tịnh, tướng không, tướng vô tướng, tướng vô nguyện, tướng tịch tịnh, tướng viển ly cũng bất khả đắc, vì đem vô sở đắc làm phương tiện.

Này Thiện Hiện! Đó là Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa không chấp tịnh giới Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Đại Bồ-tát nào khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, đem vô sở đắc làm phương tiện, quán pháp như vậy, tướng vô thường cũng bất khả đắc; tướng khổ, tướng vô ngã, tướng bất tịnh, tướng không, tướng vô tướng, tướng vô nguyện, tướng tịch tịnh, tướng viển ly cũng bất khả đắc. Có thể ở trong đó an nhẫn vui thích, không kinh khiếp, không e ngại, không sợ hãi.

Này Thiện Hiện! Đó là Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa không chấp trước an nhẫn Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Đại Bồ-tát nào khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa đem tâm tương ưng với trí nhất thiết trí, thường quán tướng vô thường của năm uẩn cũng bất khả đắc; tướng khổ, tướng vô ngã, tướng bất tịnh, tướng không, tướng vô tướng, tướng vô nguyện, tướng tịch tịnh, tướng viển ly cũng bất khả đắc. Tuy đem vô sở đắc làm phương tiện nhưng thường không bỏ tác ý tương ưng với trí nhất thiết trí, thường tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Này Thiện Hiện! Đó là Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa không chấp trước tinh tấn Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Đại Bồ-tát nào khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, không đem tác ý tương ưng với Thanh văn, Độc giác mà tư duy tướng vô thường của năm uẩn cũng bất khả đắc; tướng khổ, tướng vô ngã, tướng bất tịnh, tướng không, tướng vô tướng, tướng vô nguyện, tướng tịch tịnh, tướng viễn ly cũng bất khả đắc. Vì đem vô sở đắc làm phương tiện, ở trong đó không phát sanh tác ý tương ưng với Thanh văn, Độc giác và tâm tán loạn, bất thiện khác làm chướng ngại Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác.

Này Thiện Hiện! Đó là Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa không chấp trước tịnh lự Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Đại Bồ-tát nào khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, như thật quán sát chẳng phải sắc thuộc không nên không thuộc sắc mà là sắc tức là không, không tức là sắc; thọ, tưởng, hành, thức cũng như vậy. Chẳng phải nhãn xứ thuộc không, nên không thuộc nhãn xứ mà là nhãn xứ tức là không, không tức là nhãn xứ, cho đến ý xứ cũng như vậy. Chẳng phải sắc xứ thuộc không, nên không thuộc sắc xứ mà là sắc xứ tức là không, không tức là sắc xứ, cho đến pháp xứ cũng như vậy. Chẳng phải nhãn giới thuộc không, nên không thuộc nhãn giới mà là nhãn giới tức là không, không tức là nhãn giới, cho đến ý giới cũng như vậy. Chẳng phải sắc giới thuộc không, nên không thuộc sắc giới mà là sắc giới tức là không, không tức là sắc giới, cho đến pháp giới cũng như vậy. Chẳng phải nhãn thức giới thuộc không, nên không thuộc nhãn thức giới mà là nhãn thức giới tức là không, không tức là nhãn thức giới, cho đến ý thức giới cũng như vậy. Chẳng phải nhãn xúc thuộc không, nên không thuộc nhãn xúc mà là nhãn xúc tức là không, không tức là nhãn xúc, cho đến ý xúc cũng như vậy. Chẳng phải các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra thuộc không, nên không thuộc các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra mà là các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra tức là không, không tức là các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra, cho đến các thọ do ý xúc làm duyên sanh ra cũng như vậy. Chẳng phải bốn niệm trụ thuộc không, nên không thuộc bốn niệm trụ mà là bốn niệm trụ tức là không, không tức là bốn niệm trụ. Như vậy, cho đến chẳng phải mười tám pháp Phật bất cộng thuộc không, nên không thuộc mười tám pháp Phật bất cộng mà là mười tám pháp Phật bất cộng tức là không, không tức là mười tám pháp Phật bất cộng.

Này Thiện Hiện! Đó là Đại Bồ-tát không chấp trước Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Này Thiện Hiện! Như vậy, Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa vì có phương tiện thiện xảo nên nghe nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu như vậy, tâm không kinh khiếp, không e ngại, không sợ hãi.

Lúc bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa:

- Bạch Thế Tôn! Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa được các bạn lành như thế nào nên nghe nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu như vậy mà tâm họ không kinh khiếp, không e ngại, không sợ hãi?

Phật bảo Thiện Hiện:

- Các bạn lành của Đại Bồ-tát hoặc có thể đem vô sở đắc làm phương tiện nói tướng vô thường của sắc cũng bất khả đắc, nói tướng vô thường của thọ, tưởng, hành, thức cũng bất khả đắc. Nói tướng khô của sắc cũng bất khả đắc, nói tướng khô của thọ, tưởng, hành, thức cũng bất khả đắc. Nói tướng vô ngã của sắc cũng bất khả đắc, nói tướng vô ngã của thọ, tưởng, hành, thức cũng bất khả đắc. Nói tướng bất tịnh của sắc cũng bất khả đắc, nói tướng bất tịnh của thọ, tưởng, hành, thức cũng bất khả đắc. Nói tướng không của sắc cũng bất khả đắc, nói tướng không của thọ, tưởng, hành, thức cũng bất khả đắc. Nói tướng vô tướng của sắc cũng bất khả đắc, nói tướng vô tướng của thọ, tưởng, hành, thức cũng bất khả đắc. Nói tướng vô nguyện của sắc cũng bất khả đắc, nói tướng vô nguyện của thọ, tưởng, hành, thức cũng bất khả đắc. Nói tướng tịch tịnh của sắc cũng bất khả đắc, nói tướng tịch tịnh của thọ, tưởng, hành, thức cũng bất khả đắc. Nói tướng viễn ly của sắc cũng bất khả đắc, nói tướng viễn ly của thọ, tưởng, hành, thức cũng bất khả đắc. Và khuyên nương vào đó siêng năng tu tập thiện căn, không để hồi hướng quả Thanh văn, Độc giác, chỉ để cầu được trí nhất thiết trí.

Này Thiện Hiện! Đó là bạn lành của Đại Bồ-tát.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Bạn lành của các Đại Bồ-tát hoặc có thể đem vô sở đắc làm phương tiện, nói tướng vô thường của nhãn xứ cho đến ý xứ cũng bất khả đắc; tướng khô, tướng vô ngã, tướng bất tịnh, tướng không, tướng vô tướng, tướng vô nguyện, tướng tịch tịnh, tướng viễn ly cũng bất khả đắc. Nói tướng vô thường của sắc xứ cho đến pháp xứ cũng bất khả đắc; tướng khô, tướng vô ngã, tướng bất tịnh, tướng không, tướng vô tướng, tướng vô nguyện, tướng tịch tịnh, tướng viễn ly cũng bất khả đắc. Và khuyên nương vào đó siêng năng tu tập thiện căn, không để hồi hướng quả Thanh văn, Độc giác, chỉ để cầu được trí nhất thiết trí.

Này Thiện Hiện! Đó là bạn lành của Đại Bồ-tát.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Bạn lành các Đại Bồ-tát hoặc có thể đem vô sở đắc làm phương tiện, nói tướng vô thường của nhãn giới cho đến ý giới cũng bất khả đắc; tướng khổ, tướng vô ngã, tướng bất tịnh, tướng không, tướng vô tướng, tướng vô nguyện, tướng tịch tịnh, tướng viển ly cũng bất khả đắc. Nói tướng vô thường của sắc giới cho đến pháp giới cũng bất khả đắc; tướng khổ, tướng vô ngã, tướng bất tịnh, tướng không, tướng vô tướng, tướng vô nguyện, tướng tịch tịnh, tướng viển ly cũng bất khả đắc. Nói tướng vô thường của nhãn thức giới cho đến ý thức giới cũng bất khả đắc; tướng khổ, tướng vô ngã, tướng bất tịnh, tướng không, tướng vô tướng, tướng vô nguyện, tướng tịch tịnh, tướng viển ly cũng bất khả đắc. Nói tướng vô thường của nhãn xúc cho đến ý xúc cũng bất khả đắc; tướng khổ, tướng vô ngã, tướng bất tịnh, tướng không, tướng vô tướng, tướng vô nguyện, tướng tịch tịnh, tướng viển ly cũng bất khả đắc. Nói tướng vô thường của các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra cho đến các thọ do ý xúc làm duyên sanh ra cũng bất khả đắc; tướng khổ, tướng vô ngã, tướng bất tịnh, tướng không, tướng vô tướng, tướng vô nguyện, tướng tịch tịnh, tướng viển ly cũng bất khả đắc. Và khuyên nương vào đó siêng năng tu tập thiện căn, không để hồi hướng quả Thanh văn, Độc giác, mà chỉ để cầu được trí nhất thiết trí.

Này Thiện Hiện! Đó là bạn lành của Đại Bồ-tát.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Bạn lành các Đại Bồ-tát hoặc có thể đem vô sở đắc làm phương tiện, tuy nói tu bốn niệm trụ cho đến tám chi thánh đạo nhưng bất khả đắc; tuy nói tu ba môn giải thoát không, vô tướng, vô nguyện nhưng bất khả đắc; tuy nói tu mười lực của Phật cho đến mười tám pháp Phật bất cộng nhưng bất khả đắc; tuy nói tu trí nhất thiết cho đến Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác nhưng bất khả đắc, nhưng khuyên nương vào đó siêng tu tập thiện căn, không để cho hướng đến Thanh văn, Độc giác, chỉ để cầu được trí nhất thiết trí.

Này Thiện Hiện! Đó là bạn lành của Đại Bồ-tát.

Đại Bồ-tát nào khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa được bạn lành này hộ trì thì nghe nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu như vậy, tâm không kinh khiếp, không e ngại, không sợ hãi.

Lúc bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa:

- Bạch Thế Tôn! Thế nào là Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, không có phương tiện thiện xảo, nên nghe nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu như vậy, tâm họ có kinh khiếp, e ngại, sợ hãi?

Phật bảo Thiện Hiện:

- Đại Bồ-tát nào khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, đem có đặc làm phương tiện, xa lìa tác ý tương ưng với trí nhất thiết trí tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Đối với tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa có chứng đắc, có ý lại, do đem có sở đắc làm phương tiện nên xa lìa tác ý tương ưng với trí nhất thiết trí, tu hành tịnh lự, tinh tấn, an nhẫn, tịnh giới, bố thí Ba-la-mật-đa. Đối với tu tịnh lự cho đến bố thí Ba-la-mật-đa có chứng đắc, có ý lại, do đem có sở đắc làm phương tiện, nên xa lìa tác ý tương ưng với trí nhất thiết trí quán sắc, thọ, tưởng, hành, thức, pháp không nội, pháp không ngoại, pháp không nội ngoại, pháp không không, pháp không lớn, pháp không thắng nghĩa, pháp không hữu vi, pháp không vô vi, pháp không rốt ráo, pháp không không biên giới, pháp không tán vô tán, pháp không bồn tánh, pháp không tự cộng tương, pháp không tất cả pháp, pháp không chẳng thể nắm bắt được, pháp không không tánh, pháp không tự tánh, pháp không không tánh tự tánh. Đối với sự quán sắc, thọ, tưởng, hành, thức không có chứng đắc, ý lại, do đem có sở đắc làm phương tiện, nên xa lìa tác ý tương ưng với trí nhất thiết trí, quán nhãn xứ cho đến ý xứ, pháp không nội cho đến pháp không vô tánh tự tánh. Đối với quán không của nhãn xứ cho đến ý xứ có chứng đắc, có ý lại, do đem có sở đắc làm phương tiện, nên xa lìa tác ý tương ưng với trí nhất thiết trí. Quán sắc xứ, pháp xứ không nội cho đến pháp không vô tánh tự tánh; đối với quán sắc xứ cho đến không của pháp xứ có chứng đắc, có ý lại, do đem có sở đắc làm phương tiện, nên xa lìa tác ý tương ưng với trí nhất thiết trí. Quán nhãn giới không nội của ý giới cho đến pháp không vô tánh tự tánh, đối với quán nhãn giới cho đến không của ý giới có chứng đắc, có ý lại, do đem có sở đắc làm phương tiện, nên xa lìa tác ý tương ưng với trí nhất thiết trí. Quán sắc giới không nội của pháp giới cho đến pháp không vô tánh tự tánh; đối với quán sắc giới cho đến không của pháp giới có chứng đắc, có ý lại, do đem có sở đắc làm phương tiện, nên xa lìa tác ý tương ưng với trí nhất thiết trí. Quán nhãn thức giới không nội của ý thức giới cho đến pháp không vô tánh tự tánh; đối với quán nhãn thức giới cho đến không của ý thức giới có chứng đắc, có ý lại; do đem có sở đắc làm phương tiện, nên xa lìa tác ý tương ưng với trí nhất thiết trí. Quán nhãn xúc không nội của ý xúc cho đến pháp không vô tánh tự tánh; Đối với quán nhãn xúc cho đến không của ý xúc có chứng đắc, có ý lại; do đem có sở đắc làm phương tiện, nên xa lìa tác ý tương ưng với trí nhất thiết trí. Quán các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra, không nội của các thọ do ý xúc làm duyên sanh ra, cho đến pháp không vô tánh tự tánh. Đối với quán nhãn xúc làm duyên sanh ra

các thọ cho đến không của các thọ do ý xúc làm duyên sanh ra có chúng đặc, có ý lại, do đem có sở đắc làm phương tiện, nên xa lìa tác ý tương ưng với trí nhất thiết trí. Tu hành bốn niệm trụ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng. Đối với việc tu bốn niệm trụ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng có chúng đặc, có ý lại (do đem có sở đắc làm phương tiện nên xa lìa tác ý tương ưng với trí nhất thiết trí).

Này Thiện Hiện! Như vậy, Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, không có phương tiện thiện xảo, nên nghe nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu như vậy, tâm họ có kinh khiếp, có e ngại, có sợ hãi.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện lại thưa:

- Bạch Thế Tôn! Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa bị các bạn ác không chế như thế nào nên nghe nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu như vậy, tâm họ bị kinh khiếp, có e ngại, có sợ hãi?

Phật bảo Thiện Hiện:

- Các bạn ác của Đại Bồ-tát hoặc bảo họ nhằm chán xa lìa Bát-nhã Ba-la-mật-đa, hoặc bảo nhằm chán, xa lìa tịnh lự, tinh tấn, an nhẫn, tịnh giới, bố thí Ba-la-mật-đa. Nghĩa là nói như vậy: Than ôi! Nam tử! Các ông không nên tu học điều này. Vì sao? Vì sáu pháp Ba-la-mật-đa như vậy không phải do Phật nói mà do những người làm văn kệ hư dối tạo ra. Vì vậy các ông không nên nghe theo, không nên thọ trì, không nên đọc tụng, không nên tư duy, không nên nghiên cứu, không nên giảng nói khai thị cho người khác.

Này Thiện Hiện! Đó là bạn ác của Đại Bồ-tát.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Bạn ác của các Đại Bồ-tát hoặc không nói việc ma, lỗi ma cho người khác, nghĩa là không nói có ác ma trá hình tướng Phật đến bảo Bồ-tát nhằm chán xa lìa sáu pháp Ba-la-mật-đa. Thiện nam tử! Các ông cần gì tu sáu pháp Ba-la-mật-đa này?

Này Thiện Hiện! Nếu không nói các việc như vậy cho người biết rõ thì nên biết đó là bạn ác của Đại Bồ-tát.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Bạn ác của Đại Bồ-tát hoặc không nói việc ma, lỗi ma cho người, nghĩa là không nói có ác ma trá hình tướng Phật đến giảng nói khai bày pháp tương ưng với Thanh văn, Độc giác cho Bồ-tát, nghĩa là Khế Kinh cho đến Luận Nghị, phân biệt hiểu rõ làm cho chuyên tu học.

Này Thiện Hiện! Nếu không nói các việc như vậy cho người biết rõ thì nên biết đó là bạn ác của Đại Bồ-tát.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Bạn ác của Đại Bồ-tát hoặc không nói việc ma, lỗi ma cho người, nghĩa là không nói có ác ma trá hình tướng Phật đến chỗ Bồ-tát nói như vậy: Các ông chẳng phải là Bồ-tát, không

có tâm Bồ-đề, không thể an trụ địa vị Bất thối chuyển, không thể chứng đắc quả Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác đã mong cầu.

Này Thiện Hiện! Nếu không nói các việc như vậy cho người biết rõ thì nên biết đó là bạn ác của Đại Bồ-tát.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Bạn ác của Đại Bồ-tát hoặc không nói việc ma, lỗi ma cho người, nghĩa là không nói có ác ma trá hình tượng Phật đến bảo Đại Bồ-tát: Các ông nên biết: Sắc không, vô ngã, ngã sở; thọ, tưởng, hành, thức không, vô ngã, ngã sở. Nhãn xứ không, vô ngã, ngã sở, cho đến ý xứ không, vô ngã, ngã sở. Sắc xứ không, vô ngã, ngã sở, cho đến pháp xứ không, vô ngã, ngã sở. Nhãn giới không, vô ngã, ngã sở, cho đến ý giới không, vô ngã, ngã sở. Sắc giới không, vô ngã, ngã sở, cho đến pháp giới không, vô ngã, ngã sở. Nhãn thức giới không, vô ngã, ngã sở, cho đến ý thức giới không, vô ngã, ngã sở. Nhãn xúc không, vô ngã, ngã sở, cho đến ý xúc không, vô ngã, ngã sở. Không các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra, vô ngã, ngã sở, cho đến không các thọ do ý xúc làm duyên sanh ra, vô ngã, ngã sở. Không bốn niệm trụ, vô ngã, ngã sở, cho đến không của tám chi thánh đạo, vô ngã, ngã sở. Không của bố thí Ba-la-mật-đa, vô ngã, ngã sở, cho đến không Bát-nhã Ba-la-mật-đa, vô ngã, ngã sở. Không của pháp môn không giải thoát, vô ngã, ngã sở; không của pháp môn giải thoát vô tướng, vô nguyện, vô ngã, ngã sở. Không của mười lực của Phật, vô ngã, ngã sở, cho đến không của mười tám pháp Phật bất cộng, vô ngã, ngã sở thì cần gì quả Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác?

Này Thiện Hiện! Nếu không nói các việc như vậy cho người biết rõ thì nên biết đó là bạn ác của Đại Bồ-tát.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Bạn ác của Đại Bồ-tát hoặc không nói việc ma, lỗi ma cho người, nghĩa là không nói có ác ma trá hình tượng Độc giác đến chỗ Bồ-tát nói như vậy: Ôi, thiện nam tử! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, Thanh văn, Bồ-tát trong mười phương thế giới Đông, Tây, Nam, Bắc, bốn góc, trên, dưới đều vô sở hữu. Đối với việc này ông nên tin nhận kỹ, chớ tự mình siêng năng khổ nhọc mong cầu, cúng dường, nghe giảng Chánh pháp như lời dạy mà tu hành.

Này Thiện Hiện! Nếu không nói các việc như vậy cho người biết rõ thì nên biết đó là bạn ác của Đại Bồ-tát.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Bạn ác của Đại Bồ-tát hoặc không nói việc ma, lỗi ma cho người, nghĩa là có ác ma trá hình tượng Thanh văn đến chỗ Bồ-tát, làm cho càng nhầm chán xa lìa tác ý tương ưng với trí nhất thiết trí, làm cho rất vui thích tác ý tương ưng với Thanh văn, Độc giác.

Này Thiện Hiện! Nếu không nói các việc như vậy cho người biết rõ thì nên biết đó là bạn ác của Đại Bồ-tát.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Bạn ác của Đại Bồ-tát hoặc không nói việc ma, lỗi ma cho người, nghĩa là không nói có ác ma hoá làm hình tướng thầy thân giáo sư, quý phạm sư, đến chỗ Bồ-tát làm cho càng nhầm chán xa lìa thắng hạnh Bồ-tát nghĩa là bỏ thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa, và làm cho nhầm chán, xa lìa trí nhất thiết trí, nghĩa là Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác, chỉ bảo tu tập ba môn giải thoát, mau chứng Thanh văn, Độc giác, không hướng đến Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác.

Này Thiện Hiện! Nếu không nói các việc như vậy cho người biết rõ thì nên biết đó là bạn ác của Đại Bồ-tát.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Bạn ác của Đại Bồ-tát hoặc không nói việc ma, lỗi ma cho người, nghĩa là không nói có ác ma trá hình tướng cha mẹ đến chỗ Bồ-tát bảo: Con ơi! Con nên siêng năng cầu chứng quả Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, đủ để được dứt hẳn khổ lớn sanh tử, mau chứng Niết-bàn, cứu cánh an lạc rồi, cần gì phải hướng đến quả Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác của chư Phật xa xôi; mong cầu quả Bồ-đề cần phải trái vô lượng, vô số đại kiếp luân hồi sanh tử, giáo hóa hữu tình; xả bỏ mạng sống, cắt đứt không thể ủng công khổ nhọc, ai mà biết đến ơn con. Sự mong cầu Bồ-đề có khi chúng có khi không chúng?

Này Thiện Hiện! Nếu không nói các việc như vậy cho người biết rõ thì nên biết đó là bạn ác của Đại Bồ-tát.

Lại nữa, này Thiện Hiện! Bạn ác của Đại Bồ-tát hoặc không nói việc ma, lỗi ma cho người, nghĩa là không nói có ác ma trá hình tướng Bí-sô đến chỗ Bồ-tát, do đem có sở đắc làm phương tiện, nói tướng vô thường của sắc thật có thể đắc; nói tướng vô thường của thọ, tưởng, hành, thức thật có thể đắc. Nói tướng khổ của sắc, tướng vô ngã, tướng bất tịnh, tướng không, tướng vô tướng, tướng vô nguyện, tướng tịch tịnh, tướng viễn ly thật có thể đắc. Nói tướng khổ của thọ, tưởng, hành, thức, tướng vô ngã, tướng bất tịnh, tướng không, tướng vô tướng, tướng vô nguyện, tướng tịch tịnh, tướng viễn ly thật có thể đắc. Do đem có sở đắc làm phương tiện, nói nhân xứ cho đến ý xứ, tướng vô thường, tướng khổ, tướng vô ngã, tướng bất tịnh, tướng không, tướng vô tướng, tướng vô nguyện, tướng tịch tịnh, tướng viễn ly thật có thể đắc. Do đem có sở đắc làm phương tiện, nói sắc xứ cho đến pháp xứ, tướng vô thường, tướng khổ, tướng vô ngã, tướng bất tịnh, tướng không, tướng vô tướng, tướng vô nguyện, tướng tịch tịnh, tướng

viễn ly thật có thể đắc. Do đem có sở đắc làm phương tiện, nói nhãn giới cho đến ý giới, tướng vô thường, tướng khô, tướng vô ngã, tướng bất tịnh, tướng không, tướng vô tướng, tướng vô nguyên, tướng tịch tịnh, tướng viễn ly thật có thể đắc. Do đem có sở đắc làm phương tiện, nói sắc giới cho đến pháp giới, tướng vô thường, tướng khô, tướng vô ngã, tướng bất tịnh, tướng không, tướng vô tướng, tướng vô nguyên, tướng tịch tịnh, tướng viễn ly thật có thể đắc. Do đem có sở đắc làm phương tiện, nói nhãn thức giới cho đến ý thức giới, tướng vô thường, tướng khô, tướng vô ngã, tướng bất tịnh, tướng không, tướng vô tướng, tướng vô nguyên, tướng tịch tịnh, tướng viễn ly thật có thể đắc. Do đem có sở đắc làm phương tiện, nói nhãn xúc cho đến ý xúc, tướng vô thường, tướng khô, tướng vô ngã, tướng bất tịnh, tướng không, tướng vô tướng, tướng vô nguyên, tướng tịch tịnh, tướng viễn ly thật có thể đắc. Do đem có sở đắc làm phương tiện, nói các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra cho đến các thọ do ý xúc làm duyên sanh ra, tướng vô thường, tướng khô, tướng vô ngã, tướng bất tịnh, tướng không, tướng vô tướng, tướng vô nguyên, tướng tịch tịnh, tướng viễn ly thật có thể đắc. Do đem có sở đắc làm phương tiện, nói tướng bốn niệm trụ cho đến tám chi thánh đạo thật có thể đắc, khiến họ tu học. Do đem có sở đắc làm phương tiện nói bố thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa thật có thể đắc, khiến họ tu học.

Do đem có sở đắc làm phương tiện nói ba môn giải thoát không, vô tướng, vô nguyên thật có thể đắc, khiến họ tu học. Do đem có sở đắc làm phương tiện nói môn Đà-la-ni, môn Tam-ma-địa thật có thể đắc, khiến họ tu học. Do đem có sở đắc làm phương tiện nói năm loại mắt, sáu phép thần thông thật có thể đắc, khiến họ tu học. Do đem có sở đắc làm phương tiện nói mười lực của Phật cho đến mười tám pháp Phật bất cộng thật có thể đắc, khiến họ tu học.

Này Thiện Hiện! Nếu không nói các việc như vậy cho người biết rõ thì nên biết đó là bạn ác của Đại Bồ-tát. Nếu Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa bị bạn ác này không chế, thì nghe nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu như vậy, tâm họ bị kinh khiếp, e ngại và sợ hãi. Vì thế, Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, đối với các bạn ác nên quan sát kỹ, tìm cách xa lìa.